

V. — OVER EENIGE IN NEDERLAND WAARGENOMEN *EMBERIZA*-SOORTEN

DOOR PROF. DR. E. D. VAN OORT.

Toen ik eenigen tijd geleden het gorsen-materiaal uit Nederland in 's Rijks Museum aanwezig aan een nader onderzoek onderwierp, kwamen mij ook de voorwerpen uit de collectie van Wickevoort Crommelin in handen en trof het mij, dat een drietal voorwerpen foutief gedetermineerd was. De oorspronkelijk door J. P. van Wickevoort Crommelin verrichte determinaties zijn door Dr. F. A. Jentink in 1894 onveranderd overgenomen in „Catalogue de la collection de feu Mr. J. P. van Wickevoort Crommelin” (Mus. d'Hist. nat. Pays-Bas, XIV, 1894) en uit de opgaven in deze naamlijst hebben latere schrijvers hunne gegevens geput, zonder het materiaal aan een nieuw onderzoek onderworpen te hebben.

Twee der voorwerpen behooren tot andere, reeds uit Nederland bekende soorten, terwijl het derde voorwerp tot een soort behoort, die tot heden nog niet uit ons land bekend was. Deze voor de Nederlandsche fauna nieuwe soort is:

Emberiza caesia Cretzschmar.

Het voorwerp, dat tot deze soort behoort, is door van Wickevoort Crommelin gedetermineerd als *Emberiza hortulana* Linnaeus en door hem vermeld in Ned. Tijdschr. Dierk. I, 1863, p. 225. In de naamlijst van Jentink is het voorwerp op p. 33 vermeld als *Emberiza hortulana* (n° 115—2). Het is een ♀ en het werd 11 October 1859 op een vinkenbaan bij Overveen (N.-H.) gevangen. Deze in Zuidoost-Europa en Klein-Azië voorkomende soort is bij uitzondering in Italië, Zuid-Frankrijk en Oostenrijk waargenomen, ook op Helgoland, waar tusschen de jaren 1848 en 1867 volgens Gätke ongeveer een twaalfstal voorwerpen, hoofdzakelijk uitgekleurde ♂♂, in de maanden Mei en Juni gevangen werden.

De beide andere voorwerpen behooren tot de volgende soorten:

Emberiza rustica Pallas.

Tot deze soort behoort het voorwerp, dat van Wickevoort Crommelin in Archives néerlandaises des Sciences exactes et naturelles etc. II, 1875, p. 170 onder den naam van *Emberiza pusilla* vermeldt, dat door Jentink onder dezen naam is opgenomen in den Catalogue op p. 33 (n° 113—1) en dat door mij onder denzelfden naam in Notes from the Leyden Museum, vol. XXX, 1908—'09, p. 213, is genoemd. Dit voorwerp is een jong ♂ in winterkleed van *Emberiza rustica*, dat 16 October 1874 in de duinen van Vogelenzang (N.-H.) gevangen werd.

Een tweede voorwerp van deze soort uit Nederland is thans in de collectie van 's Rijks Museum aanwezig en werd ons geschonken door den heer G. A. Brouwer te Groningen; dit voorwerp, een oud ♂ in winterkleed, werd in October 1920 in de duinen bij den Haag gevangen.

Emberiza pusilla Pallas.

Een voorwerp van deze soort bevindt zich onder de voorwerpen van *Emberiza schoeniclus* der collectie van Wickevoort Crommelin en wel het zevende van *Emberiza schoeniclus* in de naamlijst van Jentink op p. 33 vermeld (n° 114—7). Dit voorwerp is een oud ♂ van *Emberiza pusilla* en werd 18 October 1870 op Wildhoef te Bloemendaal (N.-H.) gevangen.

Behalve dit voorwerp zijn van deze soort de volgende Nederlandsche exemplaren in de collectie van 's Rijks Museum aanwezig:

- ♀, 18 November 1842 bij Leiden gevangen,
- een voorwerp van September 1858 bij Rotterdam en
- een voorwerp van 21 October 1901 uit de provincie Utrecht.

Leiden, Maart 1927.
